

GEMENSAM STÅNDPUNKT (EG) nr 5/2001**antagen av rådet den 30 november 2000****inför antagandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/.../EG av den ... om ändring av rådets direktiv 91/308/EEG av den om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för tvättning av pengar**

(2001/C 36/02)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 47.2 första och tredje meningen och artikel 95 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag ⁽¹⁾,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽²⁾,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Det är lämpligt att direktiv 91/308/EEG ⁽⁴⁾, nedan kallat direktivet, som är ett av de främsta internationella instrumenten i kampen mot penningtvätt, uppdateras i enlighet med kommissionens slutsatser och Europaparlamentets och medlemsstaternas önsknings. Direktivet bör inte endast återspegla bästa internationella praxis på detta område, utan det skall även fortsättningsvis upprätthålla en hög nivå på skyddet av den finansiella sektorn och andra sårbara verksamheter mot de skadliga effekterna av vinning av brott.
- (2) Enligt allmänna tjänstehandelsavtalet (GATS) får länder som undertecknat avtalet vidta nödvändiga åtgärder för att skydda offentliga normer samt vidta åtgärder av försiktighetsskäl, bland annat för att säkerställa det finansiella systemets stabilitet och integritet. Dessa åtgärder får inte innebära begränsningar som går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå de målen.
- (3) I direktivet fastställs inte tydligt vilken medlemsstats myndigheter som skall erhålla rapporter om misstänkta transaktioner från filialer till kreditinstitut och finansiella

institut som har sina huvudkontor i en annan medlemsstat och inte heller vilken medlemsstats myndigheter som är ansvariga för att säkerställa att sådana filialer följer bestämmelserna i direktivet. Myndigheterna i de medlemsstater där filialerna är belägna bör erhålla sådana rapporter och fullgöra de uppgifter som nämns ovan.

- (4) Denna ansvarstilldelning bör anges tydligt i direktivet genom en ändring av definitionen av kreditinstitut och finansiellt institut.
- (5) Europaparlamentet har uttryckt oro över att den verksamhet som valutaväxlingskontor (bureaux de change) och betalningsöverföringskontor (money remittance offices) bedriver är sårbar vad gäller penningtvätt. Dessa verksamheter bör redan omfattas av direktivet. För att skingra eventuella tvivel i denna fråga bör det i direktivet tydligt bekräftas att dessa verksamheter omfattas av detta.
- (6) För att säkerställa en så fullständig täckning av den finansiella sektorn som möjligt bör det också klargöras att direktivet är tillämpligt på den verksamhet som värdepappersföretag enligt definitionen i rådets direktiv 93/22/EEG av den 10 maj 1993 om investeringstjänster inom värdepappersområdet ⁽⁵⁾ (direktivet om investeringstjänster) bedriver.
- (7) Enligt direktivet är medlemsstaterna endast skyldiga att bekämpa penningtvätt av vinning från narkotikabrott. Det har under de senaste åren skett en utveckling mot en mycket vidare definition av begreppet penningtvätt som grundar sig på en vidare krets av förbrott eller underliggande brott, vilket återspeglas till exempel i den översyn som gjordes 1996 av de 40 rekommendationerna från Finansiella aktionsgruppen (FATF), det ledande internationella organet i kampen mot penningtvätt.
- (8) En vidare krets av förbrott underlättar rapporteringen av misstänkta transaktioner och det internationella samarbetet på detta område. Därför bör direktivet uppdateras i detta avseende.

⁽¹⁾ EGT C 117 E, 27.6.2000, s. 14.

⁽²⁾ EGT C 75, 15.3.2000, s. 22.

⁽³⁾ Europaparlamentets yttrande av den 5 juli 2000 (ännu ej offentliggjort i EGT), rådets gemensamma ståndpunkt av den 30 november 2000 och Europaparlamentets beslut av den ... (ännu ej offentliggjort i EGT).

⁽⁴⁾ EGT L 166, 28.6.1991, s. 77.

⁽⁵⁾ EGT L 141, 11.6.1993, s. 27. Direktivet senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 97/9/EG EGT L 84, 26.3.1997, s. 22).

- (9) I rådets gemensamma åtgärd 98/699/RIF om penningtvätt, identifiering, spårande, spärrande, beslag och förverkande av hjälpmedel och vinning av brott⁽¹⁾ enades medlemsstaterna om att räkna alla allvarliga brott, såsom begreppet definieras i den gemensamma åtgärden, som förbrott i syfte att kriminalisera penningtvätt.
- (10) Genom direktivet införs skyldigheter särskilt beträffande rapportering av misstänkta transaktioner. Det skulle vara lämpligare och ligga mer i linje med tanken bakom högnivågruppens handlingsplan för bekämpande av den organiserade brottsligheten⁽²⁾ att utsträcka det förbud mot penningtvätt som föreskrivs i direktivet.
- (11) Den 21 december 1998 antog rådet gemensam åtgärd 98/733/RIF om att göra deltagande i en kriminell organisation i Europeiska unionens medlemsstater till ett brott⁽³⁾. Denna gemensamma åtgärd återspeglar medlemsstaternas enighet om att det behövs en gemensam strategi på detta område.
- (12) Så som föreskrivs i direktivet, upprättar den finansiella sektorn i varje medlemsstat, särskilt kreditinstituten, rapporter om misstänkta transaktioner. Det finns tecken på att de förstärkta kontrollerna i den finansiella sektorn har tvingat dem som ägnar sig åt penningtvätt att finna alternativa metoder för att dölja varifrån vinningen av brott härrör.
- (13) Det finns en tendens att de som ägnar sig åt penningtvätt i ökad utsträckning använder företag utanför den finansiella sektorn. Detta bekräftas av FATF:s arbete beträffande olika metoder och typologier för penningtvätt.
- (14) De förpliktelser som åläggs genom direktivet avseende identifikation av kunder, bevarande av handlingar och rapportering av misstänkta transaktioner bör utvidgas till att omfatta ett begränsat antal verksamheter och yrken som har visat sig vara sårbara för penningtvätt.
- (15) Notarier och oberoende jurister, så som dessa definieras av medlemsstaterna, bör omfattas av bestämmelserna i direktivet när de deltar i finansiella transaktioner eller företagstransaktioner, inbegripet skatterådgivning, där risken är som störst för att dessa juristers tjänster missbrukas i syfte att tvätta pengar som utgör vinning från brottslig verksamhet.
- (16) Om en notarie, oberoende advokat eller advokatbyrå bedömer en klients rättsliga situation eller företräder denne i en rättsak, skulle det emellertid inte vara lämpligt att i direktivet ålägga dessa yrkesmän en skyldighet att rapportera misstankar om penningtvätt. Uppgifter som erhållits före, under eller efter ett rättsligt förfarande eller i samband med bedömning av en klients rättsliga situation måste undantas från all rapporterings-skyldighet.
- (17) Direkt jämförbara tjänster måste behandlas på samma sätt, när de utförs av någon inom de yrkeskategorier som omfattas av direktivet. För att bevara de rättigheter som anges i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och Fördraget om Europeiska unionen bör, när det gäller revisorer, externa revisorer och skatterådgivare som i vissa medlemsstater kan försvara eller företräda en klient i ett rättsligt förfarande eller bedöma klientens rättsliga situation, den information som de erhåller under utförandet av dessa uppgifter inte omfattas av rapporterings-skyldigheten enligt direktivet.
- (18) I direktivet hänvisas det, å ena sidan, till "de myndigheter som har att bekämpa tvättning av pengar", till vilka misstankar om penningtvätt skall rapporteras och, å andra sidan, till myndigheter som i lag eller annan författning givits behörighet att utöva tillsyn över den verksamhet som bedrivs av de institut eller personer som omfattas av detta direktiv (behöriga myndigheter). Direktivet innebär inte någon skyldighet för medlemsstaterna att inrätta sådana behöriga myndigheter där sådana inte finns, och advokatsamfund eller andra självreglerande organ för oberoende yrkesutövare omfattas inte av uttrycket behöriga myndigheter.
- (19) För att ta vederbörlig hänsyn till den tystnadsplikt som notarier och oberoende jurister är skyldiga sina klienter, bör medlemsstaterna när det gäller dessa yrkesgrupper ha rätt att utse advokatsamfundet eller någon annan självreglerande organisation för oberoende yrkesutövare till det organ till vilket de kan rapportera om möjliga fall av penningtvätt. Bestämmelserna om behandlingen av sådana rapporter och deras eventuella vidarebefordran till de "myndigheter som har att bekämpa tvättning av pengar" och i allmänhet om lämpliga former av samarbete mellan advokatsamfund eller yrkesorganisationer och dessa myndigheter skall fastställas av medlemsstaterna.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

⁽¹⁾ EGT L 333, 9.12.1998, s. 1.

⁽²⁾ EGT C 251, 15.8.1997, s. 1.

⁽³⁾ EGT L 351, 29.12.1998, s. 1.

Direktiv 91/308/EEG ändras på följande sätt:

1) Artikel 1 skall ersättas med följande:

"Artikel 1

I detta direktiv används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

A. *kreditinstitut*: ett kreditinstitut, definierat i artikel 1.1 första stycket i direktiv 2000/12/EG ⁽¹⁾, som omfattar även inom gemenskapen belägna filialer, i den betydelse som anges i artikel 1.3 i det direktivet, till kreditinstitut med huvudkontor inom eller utanför gemenskapen.

B. *finansiellt institut*:

1. Ett företag som inte är ett kreditinstitut, vars huvudsakliga verksamhet består i att bedriva en eller flera av de verksamheter som anges i punkterna 2-12 och 14 i förteckningen i bilaga I till direktiv 2000/12/EG, bland annat verksamhet vid valutaväxlingskontor (bureaux de change) och kontor för överföring/översändande av pengar.
2. Ett försäkringsföretag som är vederbörligen auktoriserat i enlighet med direktiv 79/267/EEG ⁽²⁾, om företaget bedriver verksamheter som omfattas av det direktivet.
3. Ett värdepappersföretag så som det definieras i artikel 1.2 i direktiv 93/22/EEG ⁽³⁾.
4. Ett företag för kollektiva investeringar som erbjuder sina andelar eller aktier till försäljning.

Denna definition av finansiellt institut omfattar inom gemenskapen belägna filialer till finansiella institut med huvudkontor inom eller utanför gemenskapen.

C. *penningtvätt*: följande förfaranden när de sker uppsåtligt:

- Omvandling eller överföring av egendom i vetskap om att egendomen härrör från brott eller från medverkan till brott och i syfte att hemlighålla eller dölja egendomens olagliga ursprung, eller för att hjälpa någon som är delaktig i sådan verksamhet att undandra sig de rättsliga följderna av sitt handlande.
- Hemlighållande eller döljande av en viss egendoms rätta beskaffenhet eller ursprung, av dess belägenhet, av förfogandet över den, av dess förflyttning, av de rättigheter som är knutna till den eller av äganderätten till den, i vetskap om att egendomen härrör från brott eller från medverkan till brott.

— Förvärv, innehav eller brukande av egendom i vetskap om, vid tiden för mottagandet, att egendomen härrörde från brott eller från medverkan till brott.

— Medverkan till, överenskommelse att utföra, försök och medhjälp till, anstiftan och underlättande av samt rådgivning för utförande av någon av de gärningar som anges i föregående strecksatser.

Vetskap, uppsåt och avsikt som utgör rekvisit för de ovannämnda gärningarna får härledas ur objektiva, faktiska omständigheter.

Penningtvätt skall betraktas som sådan även i fall då de gärningar som genererat den egendom som skall tvättas begåtts inom någon annan medlemsstats eller ett tredje lands territorium.

D. *egendom*: tillgångar av varje slag, såväl fysiska som icke fysiska, av fast eller lös natur, materiella eller immateriella, samt juridiska dokument eller instrument som styrker äganderätten till eller rättigheter knutna till sådana tillgångar.

E. *brottsliga handlingar*: alla former av brottslig inblandning i förövandet av ett allvarligt brott.

allvarliga brott: åtminstone

— alla brott som definieras i artikel 3.1 a i Wienkonventionen,

— de handlingar som utförs av kriminella organisationer såsom dessa handlingar definieras i artikel 1 i gemensam åtgärd 98/733/RIF ⁽⁴⁾,

— bedrägeri, åtminstone allvarliga fall, enligt definitionen i artikel 1.1 och artikel 2 i konventionen om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen ⁽⁵⁾,

— mutbrott och bestickning,

— ett brott som kan generera betydande vinning och som är straffbart med ett strängt frihetsstraff, enligt den straffrättsliga lagstiftningen i medlemsstaten.

Medlemsstaterna skall före ... ändra den definitionen i denna strecksats så att definitionen stämmer överens med definitionen av allvarliga brott i gemensam åtgärd 98/699/RIF. Rådet uppmanar kommissionen att före ... ⁽⁶⁾ lägga fram ett förslag till direktiv om ändring av detta direktiv i det avseendet.

Medlemsstaterna får beteckna andra brott som sådana brottsliga handlingar som skall omfattas av detta direktiv.

F. *behöriga myndigheter*: de nationella myndigheter som i lag eller annan författning givits behörighet att utöva tillsyn över den verksamhet som bedrivs av de institut eller personer som omfattas av detta direktiv.

- (¹) EGT L 126, 26.5.2000, s. 1. Direktivet ändrat genom direktiv 2000/28/EG (EGT L 275, 27.10.2000, s. 37).
 (²) EGT L 63, 13.3.1979, s. 1. Direktivet senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 95/26/EG (EGT L 168, 18.7.1995, s. 7).
 (³) EGT L 141, 11.6.1993, s. 27. Direktivet senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 97/9/EG (EGT L 84, 26.3.1997, s. 22).
 (⁴) EGT L 351, 29.12.1998, s. 1.
 (⁵) EGT C 316, 27.11.1995, s. 48.
 (⁶) Tre år efter det att detta ändringsdirektiv har trätt i kraft.”

2) Följande artikel 2a skall införas:

”Artikel 2a

Medlemsstaterna skall se till att de skyldigheter som anges i detta direktiv åläggs följande institut:

1. Kreditinstitut enligt definitionen i artikel 1 A,
2. Finansiella institut enligt definitionen i artikel 1 B,

och följande juridiska eller fysiska personer vid utövandet av deras yrkesmässiga verksamhet:

3. Revisorer och skatterådgivare.
4. Fastighetsmäklare.
5. Notarier och andra oberoende jurister när de deltar
 - a) antingen genom att hjälpa till vid planering eller genomförande av transaktioner för klientens räkning vid
 - i) köp och försäljning av fastigheter eller företag,
 - ii) förvaltning av klientens pengar, värdepapper eller andra tillgångar,
 - iii) öppnande eller förvaltning av bank-, spar- eller värdepapperskonton,
 - iv) organisering av nödvändigt kapital för bildande, drift eller ledning av företag,
 - v) bildande, drivande eller ledande av trustar, bolag eller liknande strukturer,

b) eller genom att handla i en klients namn och för dennes räkning vid finansiella transaktioner eller transaktioner med fast egendom.

6. Handlare som köper och säljer varor av högt värde, såsom ädelstenar eller ädelmetaller, när betalning sker kontant och med ett belopp motsvarande 15 000 euro eller mer.

7. Kasinon.”

3) Artikel 3 skall ersättas med följande:

”Artikel 3

1. Medlemsstaterna skall se till att de institut och personer som omfattas av detta direktiv kräver av sina kunder att de styrker sin identitet när ett affärsförhållande inleds, i fråga om institut särskilt när ett sparkonto eller annat konto öppnas eller när bankfackstjänster erbjuds.

2. Identifikationskravet skall gälla även vid transaktioner med andra kunder än sådana som avses i punkt 1 när transaktionen gäller ett belopp motsvarande 15 000 euro eller mer, oavsett om transaktionen genomförs på en gång eller i flera led som verkar ha samband. Om summan inte är känd när transaktionen utförs, skall institutet eller personen i fråga begära identifikation så snart summan har blivit känd och det har konstaterats att gränsvärdet uppnåtts.

3. Med undantag från punkterna 1 och 2 skall identifikationskravet inte gälla, i fråga om försäkringar som sådana försäkringsföretag som avses i direktiv 79/267/EEG har meddelat inom ramen för verksamhet som omfattas av det direktivet, då de periodiska premiebetalningarna eller premiebetalningar som skall ske ett visst år inte överstiger 1 000 euro, och inte heller då en engångspremiebetaling görs som uppgår till högst 2 500 euro. Om de periodiska premiebetalningarna eller premiebetalningarna som skall ske ett visst år höjs så att de överstiger gränsvärdet 1 000 euro, skall identifikation krävas.

4. Medlemsstaterna får föreskriva att identifikationskravet inte skall vara obligatoriskt i fråga om pensionsförsäkringar som grundar sig på ett anställningskontrakt eller den försäkrades yrkesverksamhet, under förutsättning att försäkringsbrevet inte innehåller någon återköpsklausul och inte får användas som säkerhet för lån.

5. Med undantag från punkterna 1 och 2 skall medlemsstaterna se till att identifikation krävs antingen när en kund kommer in i ett kasino eller när en kasinokund kontant köper spelmarker till ett värde av 2 500 euro eller mer eller mot en kasinocheck växlar in spelmarker till detta värde.

6. I de fall då det råder osäkerhet om huruvida sådana kunder som avses i föregående punkter agerar för egen räkning, samt i de fall då det står klart att de inte agerar för egen räkning, skall de institut och personer som omfattas av detta direktiv vidta rimliga åtgärder för att skaffa sig upplysningar om den verkliga identiteten hos de personer för vilkas räkning kunderna i fråga handlar.

7. De institut och personer som omfattas av detta direktiv skall genomföra sådan identifikation även om transaktionsbeloppet är lägre än föreskrivet gränsvärde, närhelst det föreligger misstanke om penningtvätt.

8. De institut och personer som omfattas av detta direktiv skall inte vara skyldiga att genomföra identifikation enligt denna artikel om kunden är ett kreditinstitut eller ett finansiellt institut som omfattas av detta direktiv eller ett kreditinstitut eller ett finansiellt institut beläget i ett tredje land som, enligt de berörda medlemsstaterna, föreskriver skyldigheter som motsvarar dem som föreskrivs i detta direktiv.

9. Medlemsstaterna får föreskriva att identifikationskraven för sådana transaktioner som avses i punkterna 3 och 4 skall anses tillgodosedda när det har klarlagts att betalningen skall ske från ett konto som i enlighet med föreskrifterna i punkt 1 öppnats i kundens namn hos ett kreditinstitut som omfattas av detta direktiv.

10. Medlemsstaterna skall under alla omständigheter se till att de institut och personer som omfattas av detta direktiv vidtar särskilda och lämpliga åtgärder som är nödvändiga för att bemöta den större risk för penningtvätt som uppstår när affärsförbindelser upprättas eller en transaktion inleds med en kund som inte varit fysiskt närvarande för identifikation (distanstransaktioner). Sådana åtgärder skall säkerställa att kundens identitet fastställs, t.ex. genom krav på ytterligare skriftliga bevis, genom att ytterligare åtgärder vidtas för att kontrollera eller bestyrka de handlingar som tillhandahållits, genom krav på ett bekräftande intyg från ett institut som omfattas av detta direktiv eller krav på att den första betalningen i transaktionen skall utföras via ett konto som har öppnats i kundens namn hos ett kreditinstitut som omfattas av detta direktiv. I de rutiner för internkontroll som fastställs i artikel 11.1 skall särskild hänsyn tas till dessa åtgärder."

4) I artiklarna 4, 5, 8 och 10 skall orden "kreditinstitut och finansiella institut" ersättas med orden "de institut och personer som omfattas av detta direktiv".

5) Artikel 6 skall ersättas med följande:

"Artikel 6

1. Medlemsstaterna skall se till att de institut och personer som omfattas av detta direktiv samt deras styrelseledamöter och anställda samarbetar fullt ut med de myndigheter som har ansvar för att bekämpa penningtvätt

a) genom att självmant lämna dessa myndigheter uppgifter om alla förhållanden som kan tyda på penningtvätt,

b) genom att på begäran av dessa myndigheter förse dem med alla uppgifter som behövs, i enlighet med förfaranden som fastställs i tillämplig lagstiftning.

2. De uppgifter som avses i punkt 1 skall lämnas vidare till de myndigheter som har ansvar för att bekämpa penningtvätt i den medlemsstat inom vars territorium det uppgiftslämnande institutet är beläget eller den uppgiftslämnande personen hör hemma. Uppgifterna skall normalt lämnas vidare av den person eller de personer som instituten eller personerna utsett i enlighet med förfarandet i artikel 11.1 a.

3. När det gäller de notarier och oberoende jurister som avses i artikel 2a.5 får medlemsstaterna utse ett lämpligt självreglerande yrkesorgan till den myndighet till vilken de uppgifter som avses i punkt 1 a skall lämnas, och i sådana fall skall medlemsstaterna fastställa lämpliga former för samarbete mellan detta organ och de myndigheter som har ansvar för att bekämpa penningtvätt.

Medlemsstaterna behöver inte tillämpa de krav som anges i punkt 1 på notarier, oberoende jurister, revisorer och skatterådgivare när det gäller sådan information som de har erhållit av någon av sina klienter eller som avser några av dessa klienter medan de bedömer klientens rättsliga situation eller då de försvarar eller företräder klienten i eller i fråga om ett rättsligt förfarande, inklusive rådgivning beträffande inledande eller undvikande av ett rättsligt förfarande, oberoende av om denna information har erhållits före, under eller efter ett sådant förfarande.

4. Uppgifter som lämnas till myndigheterna i enlighet med punkt 1 får användas endast i samband med bekämpandet av penningtvätt. Medlemsstaterna får dock föreskriva att uppgifterna får användas även för andra ändamål."

6) Artikel 7 skall ersättas med följande:

"Artikel 7

Medlemsstaterna skall se till att de institut och personer som omfattas av detta direktiv, till dess de underrättat de myndigheter som avses i artikel 6, avstår från att utföra

sådana transaktioner som de vet har eller misstänker ha samband med penningtvätt. Dessa myndigheter får, under de förutsättningar som gäller enligt deras respektive nationella lagstiftning, ge instruktion om att transaktionen inte skall utföras. I de fall då en sådan transaktion misstänks föranleda penningtvätt och det inte är möjligt att på angivet sätt underlåta att utföra transaktionen eller underlåtenheten sannolikt motverkar försök att få tag i dem som gynnas av en misstänkt transaktion för penningtvätt, skall de berörda instituten och personerna i efterhand omedelbart underrätta myndigheterna.”

7) Artikel 9 skall ersättas med följande:

”Artikel 9

Om ett institut eller en person som omfattas av detta direktiv eller en anställd eller en styrelseledamot i ett sådant institut eller i en sådan person i god tro har röjt sådana uppgifter som avses i artiklarna 6 och 7 för de myndigheter som har ansvar för att bekämpa penningtvätt, skall detta inte innebära överträdelse av någon regel om tystnadsplikt som följer av ett avtal eller av någon föreskrift i lag eller annan författning, och inte föranleda ansvar i någon form för institutet eller personen eller deras styrelseledamöter eller anställda.”

8) Artikel 11 skall ersättas med följande:

”Artikel 11

1. Medlemsstaterna skall se till att de institut och personer som omfattas av detta direktiv

- a) inför tillfredsställande rutiner för internkontroll och kommunikation för att förebygga och förhindra transaktioner som har samband med penningtvätt,
- b) vidtar lämpliga åtgärder så att deras anställda får kännedom om bestämmelserna i detta direktiv. Bland annat skall de berörda anställda delta i särskilda utbildningsprogram som är avsedda att hjälpa dem att känna igen transaktioner som kan ha samband med penningtvätt samt ge dem vägledning om hur de skall handla i sådana fall.

Om en fysisk person som omfattas av någon av punkterna 3–7 i artikel 2a bedriver sin yrkesverksamhet som anställd hos en juridisk person skall skyldigheterna enligt artikel 11 gälla den juridiska personen och inte den fysiska personen.

2. Medlemsstaterna skall se till att de institut och personer som omfattas av detta direktiv har tillgång till aktuell

information om tillvägagångssätt vid penningtvätt och om uppgifter som gör det möjligt att upptäcka misstänkta transaktioner.”

- 9) I artikel 12 skall orden ”kreditinstitut och finansiella institut som avses i artikel 1” ersättas med orden ”de institut och personer som avses i artikel 2a”.

Artikel 2

Kommissionen skall inom tre år efter det att detta direktiv har trätt i kraft inom ramen för den rapport som anges i artikel 17 i direktiv 91/308/EEG, genomföra en särskild undersökning av aspekter som har samband med genomförandet av den femte strecksatsen i artikel 1 E, den särskilda behandlingen av advokater och andra oberoende jurister, identifikationen av kunder i distanstransaktioner och möjliga effekter på elektronisk handel.

Artikel 3

1. Medlemsstaterna skall sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den ... (*). De skall genast underrätta kommissionen om detta.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texterna till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 4

Detta direktiv träder i kraft samma dag som det offentliggörs i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

Artikel 5

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i ...

På Europaparlamentets vägnar
Ordförande

På rådets vägnar
Ordförande

(*) 18 månader efter det att direktivet har trätt i kraft.

RÅDETS MOTIVERING

I. INLEDNING

Den 20 juli 1999 översände kommissionen till rådet ett förslag till direktiv om ändring av rådets direktiv 91/308/EEG om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för tvättning av pengar, på grundval av artikel 47.2, särskilt den första och tredje meningen i detta, och artikel 95 i EG-fördraget.

Europaparlamentet yttrade sig vid den första behandlingen av förslaget den 5 juli 2000. Ekonomiska och sociala kommittén yttrade sig den 26 januari 2000.

Den 30 november 2000 antog rådet den gemensamma ståndpunkten enligt artikel 251 i fördraget.

II. MÅL

Förslagets syfte är att ändra det gällande direktivet om att förhindra att det finansiella systemet används för tvättning av pengar, direktiv 91/308/EEG, genom att utvidga förbudet mot tvättning av pengar till att omfatta inte endast narkotikahandel, utan också andra allvarliga brott och genom att utvidga förpliktelsena till vissa icke-finansiella verksamheter och yrken, inklusive jurister och revisorer. Förslaget syftar också till att klargöra vissa aspekter i 1991 års text.

III. ANALYS AV DEN GEMENSAMMA STÅNDPUNKTEN

Ändringarna i den gemensamma ståndpunkten jämfört med motsvarande artikel i kommissionens förslag återges nedan.

Artikel 1

Artikel 1 A är oförändrad gentemot kommissionens förslag, utom det att hänvisningen till definitionen av kreditinstitut har anpassats, i denna bestämmelse och överallt i texten, för att ta hänsyn till den nya kodifieringen av banklagstiftningen. Definitionen omfattar klart och tydligt institut för elektroniska pengar, eftersom definitionen av kreditinstitut i direktiv 2000/28/EG⁽¹⁾ har ändrats till att omfatta institut för elektroniska pengar⁽²⁾. Europaparlamentets ändringsförslag 9 ingår följaktligen i den gemensamma ståndpunkten.

Artikel 1 B innebär en utvidgning av vilka institut som omfattas av direktivet i jämförelse med kommissionens förslag och även i jämförelse med ändringsförslag 10 som lagts fram av Europaparlamentet genom att den inbegriper alla företag för kollektiva investeringar som saluför andelar eller aktier. Europaparlamentets ändringsförslag 10 har följaktligen inkluderats i den gemensamma ståndpunkten. Den gemensamma ståndpunkten omfattar dock inte Europaparlamentets ändringsförslag 11, eftersom rådet anser det olämpligt att definiera tillsynsmyndigheter som finansiella institut.

Artikel 1 C och 1 D är oförändrade.

I artikel 1 E har definitionen av brottsliga handlingar ändrats för att utvidga den omfattning som har föreslagits av kommissionen.

⁽¹⁾ EGT L 275, 27.10.2000, s. 37.

⁽²⁾ Kreditinstitut:

- ett företag vars verksamhet består i att från allmänheten ta emot insättningar eller andra återbetalbara medel och att bevilja krediter för egen räkning, eller
- ett institut för elektroniska pengar i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/46/EG av den 18 september 2000 om rätten att starta och driva affärsverksamhet i institut för elektroniska pengar samt om tillsyn av sådan verksamhet.

För det första har det klargjorts att brottsliga handlingar innebär alla former av brottslig inblandning i förövandet av ett allvarligt brott. Denna formulering syftar till att utesluta oavsiktlig eller oskyldig inblandning från direktivets omfattning. I bestämmelsen definieras sedan vilka brott som måste anses som allvarliga enligt direktivet, och slutligen, som kommissionen har föreslagit, ger bestämmelsen medlemsstaterna möjligheten att välja om de vill utvidga omfattningen i den nationella lagstiftningen genom att definiera någon annan handling som brottslig verksamhet, för direktivets syften.

Allvarliga brott definieras i fem strecksatser:

- Den första strecksatsen är, bortsett från några ändrade formuleringar, identisk med den som har föreslagits av kommissionen och omfattar narkotikabrott.
- Den andra strecksatsen omfattar deltagande i organiserad brottslighet, som kommissionen har föreslagit, men i exaktare ordalag, vilket grundar sig på kriminella organisationers verksamhet enligt den gemensamma åtgärden av den 21 december 1998 om att göra deltagande i en kriminell organisation i Europeiska unionens medlemsstater till ett brott (98/733/RIF), vilken antogs inom ramen för tredje pelaren. I den gemensamma ståndpunkten ges en precisare definition av organiserad brottslighet än som föreslagits av kommissionen, vilket är avsikten med Europaparlamentets ändringsförslag 12. Rådet har dock inte ansett det lämpligt att definiera organiserad brottslighet i detta direktiv, eftersom det har antagits inom ramen för första pelaren. Den gemensamma ståndpunkten beaktar alltså andan i Europaparlamentets ändringsförslag 12.
- Den tredje strecksatsen omfattar bedrägeri (mutbrott och bestickning behandlas i den fjärde strecksatsen, se nedan) enligt definitionen i artikel 1.1 och artikel 2 i konventionen om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen. Ordalydelsen syftar till en precisare definition än i kommissionens förslag. Denna text är annorlunda formulerad än Europaparlamentets ändringsförslag 13, men tillsammans med fjärde strecksatsen, som omfattar mutbrott och bestickning, är den gemensamma ståndpunkten i stor utsträckning anpassad till strategin i Europaparlamentets ändringsförslag 13.
- Den fjärde strecksatsen omfattar (...) mutbrott och bestickning antingen de skadar Europeiska gemenskapernas finansiella intressen eller inte, och har uttryckligen inbegripits för att betona hur allvarligt detta brott är.
- Den femte strecksatsen syftar till att omfatta alla allvarliga brott som kan generera betydande vinning. För att anses som allvarligt i detta sammanhang måste ett brott bestraffas med en längre tid i fängelse enligt den nationella straffrättsliga lagstiftningen. Rådet ansåg det lämpligt att i detta skede ge medlemsstaterna en viss grad av flexibilitet när de tillämpar denna bestämmelse och fastställer hur lång tid en längre tid i fängelse är. Kommissionen uppmanas dock att inom tre år från och med ikraftträdandet lägga fram ett förslag till direktiv om ändring av direktiv 91/308/EEG för att anpassa denna definition till definitionen av allvarliga brott enligt gemensam åtgärd av den 3 december 1998 (98/699/RIF). I den definitionen fastställs allvarliga brott exaktare när det gäller längden på det fängelsestraff som kan ådömas den som befins skyldig till detta brott.

Artikel 1 F är ändrad för att klargöra att föremålet för tillsynen är den verksamhet som bedrivs, och inte de institut eller personer som omfattas av direktivet. Det klargörs i strecksats 18 att denna bestämmelse inte får tolkas som att det krävs att medlemsstaterna skall inrätta nya myndigheter eller delegera nytt ansvar till befintliga myndigheter, och att advokatsamfund och andra självreglerande organisationer inte sorterar under beteckningen behöriga myndigheter. Den gemensamma ståndpunkten omfattar därför inte Europaparlamentets ändringsförslag 14.

I artikel 2 A har förteckningen över de institut och personer som omfattas av direktivet ändrats:

- I punkt 3 har den nya kategorin skatterådgivare lagts till, vilket beaktar första delen i Europaparlamentets ändringsförslag 16. I den gemensamma ståndpunkten behålls dock den sammansättning som har föreslagits av kommissionen i vilken yrken som tillhandahåller revision och skatterådgivning åtskiljs från juridiska yrken och därför inte omfattar Europaparlamentets ändringsförslag 15.

- Punkt 5 har ändrats för att omfatta jurister som utövar följande två verksamheter:
 - Den första verksamheten består (...) av att hjälpa till vid planeringen eller genomförande av transaktioner för klientens räkning vid ett antal specificerade kategorier eller verksamheter. De specificerade kategorierna är i stort identiska med dem som har föreslagits av kommissionen, förutom att en ny kategori har lagts till, nämligen organisering av nödvändigt kapital för bildande, drift eller ledning av företag.
 - Den andra verksamheten omfattar att handla i en klients namn och för dennes räkning vid finansiella transaktioner eller transaktioner med fast egendom.

Omfattningen är alltså snävare för den verksamhet som gäller att ge hjälp och rådgivning än den som gäller att handla. Den gemensamma ståndpunkten utesluter inte juridisk rådgivning inom ramen för rättsliga förfaranden från direktivets omfattning. Denna aspekt omfattas av artikel 6.3 där medlemsstaterna har möjligheten att utesluta den information de har erhållit i samband med rättsliga förfaranden eller när de för sina kunders räkning förvärvat sig om det juridiska läget från direktivets förpliktelser angående information (se nedan). Den gemensamma ståndpunkten omfattar alltså inte en del av Europaparlamentets ändringsförslag 16.

- I punkt 6, som gäller handlare som köper och säljer varor av högt värde, har omfattningen ändrats till att omfatta endast de fall då tvättning av pengar är mest sannolik, för att undvika alltför tunga administrativa bördor på handlarna. Följaktligen har det till den text som har föreslagits av kommissionen lagts till att direktivets förpliktelser endast är tillämpliga när handlarna får betalning kontant med ett belopp motsvarande 15 000 euro eller mer. Den gemensamma ståndpunkten omfattar inte Europaparlamentets ändringsförslag 17, 18 och 19.
- Punkt 7 i kommissionens förslag har utgått eftersom det ansågs överflödigt.
- Punkterna 1, 2, 4 och 7 (punkt 8 i kommissionens förslag) förblir oförändrade gentemot kommissionens förslag. Den gemensamma ståndpunkten omfattar inte Europaparlamentets ändringsförslag 20, eftersom rådet inte anser det lämpligt att utsträcka direktivets omfattning till de tjänstemän som anges i ändringsförslag 20.

Artikel 3.1 och 3.2 i den gemensamma ståndpunkten, som föreskriver att alla institut och personer som omfattas av direktivet skall vara underkastade kraven i dessa bestämmelser, förblir oförändrad gentemot kommissionens förslag. Rådet anser att ordalydelsen i dessa bestämmelser medger tillräcklig flexibilitet för att onödigt tunga bördor på verksamhet av kommersiell natur skall kunna undvikas. En fastighetsmäklare måste till exempel inte enligt direktivet kräva att den person styrker sin identitet som endast förhör sig om möjligheten att hyra en lägenhet eller ett hus som bostad och det inte finns anledning att misstänka tvättning av pengar. Den gemensamma ståndpunkten omfattar alltså inte Europaparlamentets ändringsförslag 21 och 22.

Bilagan där det fastställs krav på styrkande av identitet för kunder i distanstransaktioner och hänvisning till detta i det andra stycket i artikel 3.2 i kommissionens förslag har utgått. Dessa krav fastställs nu i en ny artikel 3.10 (se nedan). Genom att bilagan utgår omfattar den gemensamma ståndpunkten Europaparlamentets ändringsförslag 33.

Den gemensamma ståndpunkten ändrar inte artikel 3.3 och 3.4 som föreslagits av kommissionen, vilka är identiska med det befintliga direktivet från 1991, och Europaparlamentets ändringsförslag 24 omfattas alltså inte av den gemensamma ståndpunkten.

De bestämmelser som gäller kasinon anges i artikel 3.5. Denna bestämmelse kombinerar kommissionens förslag och Europaparlamentets ändringsförslag 25. I texten klargörs att identifikation krävs antingen när en kund kommer in i ett kasino eller när en kasinokund kontant köper spelmarker till ett värde av 2 500 euro eller mer, eller mot en kasinocheck växlar in spelmarker till detta värde. Den gemensamma ståndpunkten omfattar alltså inte Europaparlamentets ändringsförslag 25.

Artikel 3.6 och 3.7 (artikel 3.5 och 3.6 i kommissionens förslag) förblir oförändrad gentemot kommissionens förslag.

I artikel 3.8 (artikel 3.7 i kommissionens förslag) utvidgas omfattningen av identifikationskravet till att inbegripa ett kreditinstitut eller ett finansiellt institut beläget i ett tredje land som, enligt de berörda medlemsstaterna, föreskriver skyldigheter som motsvarar dem som föreskrivs i detta direktiv. Rådet anser att en detaljerad beskrivning av de krav tredje land bör ställa i detta avseende skulle innebära en rigiditet i texten som inte är godtagbar och försvåra hänsyn till den framtida utvecklingen. Det måste emellertid noteras att rådet anser att det sätt på vilket medlemsstaterna tillämpar denna bestämmelse är en fråga som skulle kunna diskuteras av den kontaktkommitté som inrättats genom 1991 års direktiv, i syfte att undvika skillnader i tillämpningen.

Artikel 3.9 (artikel 3.8 i kommissionens förslag) är densamma som i kommissionens förslag.

Den nya bestämmelsen i artikel 3.10 ersätter de krav som ursprungligen angavs i bilagan till kommissionens förslag. I bestämmelsen anges syftet med bestämmelsen, nämligen att de institut och personer som omfattas av detta direktiv vidtar särskilda och lämpliga åtgärder som är nödvändiga för att bemöta den större risk för penningtvätt som uppstår när affärsförbindelser upprättas eller en transaktion inleds med en kund som inte varit fysiskt närvarande för identifikation (distanstransaktioner). Det ges exempel på vad sådana åtgärder kan bestå i, t.ex. att den första betalningen i transaktionen skall utföras via ett konto som har öppnats i kundens namn hos ett kreditinstitut som omfattas av detta direktiv. Rådet anser att lydelse i den gemensamma ståndpunkten bäst säkerställer den nödvändiga flexibiliteten och möjliggör för myndigheterna samt berörda personer och institut att ta hänsyn till den framtida utvecklingen på området för elektroniska finansiella tjänster, t.ex. elektroniska signaturer. Såsom föreslogs av Europaparlamentet i ändringsförslag 23, föreskrivs det att de rutiner för intern kontroll som fastställs i artikel 11.1 skall ta särskild hänsyn till dessa åtgärder. Således inbegriper den gemensamma ståndpunkten delvis Europaparlamentets ändringsförslag 23.

Den gemensamma ståndpunkten inbegriper, med en något annorlunda lydelse, de tekniska ändringar av artiklarna 4, 5, 8 och 10 som föreslagits av kommissionen. Den gemensamma ståndpunkten inbegriper således inte Europaparlamentets ändringsförslag 28.

Artikel 6.3 har ändrats jämfört med kommissionens förslag. Mindre ändringar har gjorts i lydelsen av första stycket för att göra texten tydligare.

Omfattningen av andra stycket, där möjligheten fastställs för medlemsstaterna att undanta vissa yrken från informationsskyldigheterna i artikel 6.1, har utvidgats. Bestämmelsen inbegriper nu revisorer, externa revisorer och skatterådgivare, med anledning av vad som anges i skäl 19. Bestämmelsen inbegriper också information som erhållits inte enbart under rättsliga förfaranden, utan också medan klientens rättsliga situation bedöms. Slutligen har ett antal ändringar gjorts i lydelsen för att klargöra att bestämmelsen gäller alla aspekter av rättsliga förfaranden. Sista meningen i andra stycket i kommissionens förslag, som innehåller ett undantag från möjligheten, har strukits i enlighet med Europaparlamentets ändringsförslag 26. Således inbegriper den gemensamma ståndpunkten delvis Europaparlamentets ändringsförslag 26.

Artikel 6.4 är oförändrad jämfört med kommissionens förslag, vilket inte heller innebär någon ändring i förhållande till lydelsen av sista meningen i artikel 6 i 1991 års direktiv. Den gemensamma ståndpunkten inbegriper således inte Europaparlamentets ändringsförslag 27.

Artiklarna 7 och 9 är oförändrade jämfört med kommissionens förslag, förutom en mindre teknisk ändring av lydelsen i artikel 9. Den gemensamma ståndpunkten inbegriper därför inte Europaparlamentets ändringsförslag 29.

Artikel 11 har ändrats jämfört med kommissionens förslag. De personer och institut som omfattas av bestämmelsen är oförändrade, men i den gemensamma ståndpunkten läggs en mening till som klargör

vem skyldigheten i första stycket i artikel 11.1 åvilar. Den gemensamma ståndpunkten inbegriper också en ny punkt 2 såsom föreslagits av Europaparlamentet. Således inbegriper den gemensamma ståndpunkten delvis Europaparlamentets ändringsförslag 30.

Rådet har valt att behålla artikel 12 i samma form som i 1991 års direktiv, med införande endast av en teknisk ändring som blev nödvändig när direktivets omfattning ändrades. Rådet anser att frågor som rör informationsutbyte och samarbete mellan kommissionen (OLAF) och de nationella myndigheterna inte bör regleras i detta direktiv och har uppmanat kommissionen att lägga fram ett nytt förslag om dessa frågor. Den gemensamma ståndpunkten inbegriper därför inte Europaparlamentets ändringsförslag 31 och 32.

Skälen har anpassats efter de ändringar som gjorts av kommissionens förslag och för att efterleva riktlinje 10 i det interinstitutionella avtalet av den 22 december 1998 om gemensamma riktlinjer för gemenskapslagstiftningens redaktionella kvalitet (EGT C 73, 17.3.1999, s.1). Skälen inbegriper Europaparlamentets ändringsförslag 3 och 34, medan ändringsförslag 1, 41, 4, 5, 7, 45 och 35 inte har inbegripits.

IV. SLUTSATS

Rådet anser att alla de ändringar som gjorts av kommissionens förslag helt och fullt är i linje med direktivets mål. När den gemensamma ståndpunkten har medfört ändringar i kommissionens förslag har det gjorts i syfte att utvidga direktivets omfattning och sålunda göra det mer effektivt, med beaktande av behovet att säkerställa att individens rätt till rättsligt försvar eller biträde upprätthålls eller av att man förvissar sig om det juridiska läget. Rådet menar att det sålunda ändrade direktivet kommer att utgöra ett viktigt vapen i kampen mot penningtvätt.
